TREŚĆ ZESZYTU

ROZPRAWY

KAROL BANACH – Józef Fryj. Anatomia sukcesu i upadku płockiego kupca na przełomie XV i XVI wieku 9

URSZULA KOSIŃSKA – Dziejopisarstwo czy moralizatorstwo? Historiograficzne kłopoty z przyczyną śmierci Augusta II – dekonstrukcja mitów 35

MAREK PAWEŁCZAK – Firearms in the East African Hinterland and Their Impact on the Military Strategies of Indigenous Armies, 1800–1907 63

DYSKUSJE

Przemoc w 1905 roku. Geneza, przejawy, interpretacje (Artur Markowski, Wiktor Marzec, Marta Sikorska, Kamil Śmiechowski; prowadzenie: Izabela Mrzygłód, Marcin Zaremba) 95

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

JERZY KOCHANOWSKI – Sprawcy też ludzie, czyli o potrzebie nie tyle faktografii, ile psychologii. Na marginesie książki Marcina Owsińskiego *Lagrowi ludzie. Śledztwo i pierwszy proces stutthofski (1945–1946). Opowieść o przemianie* (Księży Młyn Dom Wydawniczy, Wydawnictwo Region, Muzeum Stutthof w Sztutowie, Gdynia–Sztutowo 2022, ss. 688) 113

* * *

Dagmara Adamska, *Winogrady i winne wzgórza. Uprawa i produkcja wina na średniowiecznym Śląsku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2025, ss. 279 (Karolina Morawska) 127

Janusz Grabowski, *Janusz II książę mazowiecki, pretendent do tronu polskiego (1455 – 16 lutego 1495)*, Wydawnictwo Avalon, Kraków 2023, ss. 579 (Adam Szweda) 133

Seelenheil und Spektakel. Jüdische Konversionen im zentraleuropäischen Raum bis 1848, red. Helmut Teufel, Pavel Kocman, Milan Řepa, Společnost pro dějiny židů v České republice/Gesellschaft für Geschichte der Juden in der Čechischen Republik, Historický ústav Akademie věd České republiky, v.v.i., Verlag Ph.C.W.Schmidt, Brünn–Prag–Neustadt an der Aisch 2023, ss. 308 (Anna Michałowska-Mycielska) 139

Stanisław Wiech, *Iosif Hurko (1828–1901). Studium przypadku imperiologii stosowanej*, Instytut Historii PAN, Warszawa 2024 (Historia Rosyjskiego Imperializmu. Studia i Materiały), ss. 630 (Joanna Schiller-Walicka) 145

Gerald D. Surh, *Russian Pogroms and Jewish Revolution, 1905. Class, Ethnicity, Autocracy in the First Russian Revolution*, Routledge, London–New York 2024, ss. 262 (Artur Markowski)..... 151

Anna Wiśniewska-Grabarczyk, *„Aby przywrócić rangę satyrze". Cenzura wobec poznańskiego tygodnika satyrycznego „Kaktus" (1957–1960)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2024, ss. 283 (Jakub Nowak) 157

Wiktor Petrow, *W stronę krytycznej nowoczesności*, red. Katarzyna Glinianowicz, Paweł Krupa, t. 1–3, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas", Kraków 2023–2024, ss. 815 + 559 + 796 (Andrii Portnov) 163

TABLE OF CONTENTS

ARTICLES

KAROL BANACH – Józef Fryj. Anatomy of the Success and Downfall of a Płock Merchant at the Turn of the Sixteenth Century 9

URSZULA KOSIŃSKA – History-Writing or Moralising? Historiographical Troubles with the Cause of Augustus II's Death: Deconstruction of Myths..... 35

MAREK PAWEŁCZAK – Firearms in the East African Hinterland and Their Impact on the Military Strategies of Indigenous Armies, 1800–1907..... 63

DEBATES

Violence in 1905. Origins, Practices, Interpretations (Artur Markowski, Wiktor Marzec, Marta Sikorska, Kamil Śmiechowski; moderators: Izabela Mrzygłód, Marcin Zaremba) 95

REVIEWS

JERZY KOCHANOWSKI – Perpetrators are People too, or the Need for More Psychology than Factography; in the Margin of Marcin Owsinski's Book *Lagrowi ludzie. Śledztwo i pierwszy proces stutthofski (1945–1946). Opowieść o przemianie*, Księży Młyn Dom Wydawniczy, Wydawnictwo Region, Muzeum Stutthof w Sztutowie, Gdynia–Sztutowo 2022, pp. 688 113

* * *

Dagmara Adamska, *Winogrady i winne wzgórza. Uprawa i produkcja wina na średniowiecznym Śląsku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2025, pp. 279 (Karolina Morawska)..... 127

Janusz Grabowski, *Janusz II książę mazowiecki, pretendent do tronu polskiego (1455 – 16 lutego 1495)*, Wydawnictwo Avalon, Kraków 2023, pp. 579 (Adam Szweda) 133

Seelenheil und Spektakel. Jüdische Konversionen im zentraleuropäischen Raum bis 1848, eds Helmut Teufel, Pavel Kocman, and Milan Řepa, Brünn – Prag – Neustadt an der Aisch (Společnost pro dějiny židů v České republice/Gesellschaft für Geschichte der Juden in der Čechischen Republik), Historický ústav Akademie věd České republiky, v.v.i., Verlag Ph.C.W. Schmidt, Praha – Neustadt an der Aisch 2023, pp. 308 (Anna Michałowska-Mycielska) 139

Stanisław Wiech, *Iosif Hurko (1828–1901). Studium przypadku imperiologii stosowanej*, Instytut Historii PAN, Warszawa 2024, pp. 630 (Seria Historia Rosyjskiego Imperializmu. Studia i Materiały) (Joanna Schiller-Walicka) 145

Gerald D. Surh, *Russian, Pogroms and Jewish Revolution, 1905. Class, Ethnicity, Autocracy in the First Russian Revolution*, Routledge. Taylor and Francis Group, London – New York 2024, pp. 262 (Artur Markowski)..... 151

Anna Wiśniewska-Grabarczyk, *„Aby przywrócić rangę satyrze". Cenzura wobec poznańskiego tygodnika satyrycznego „Kaktus" (1957–1960)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2024, pp. 283 (Jakub Nowak)..... 157

Wiktor Petrow, *W stronę krytycznej nowoczesności*, eds Katarzyna Glinianowicz and Paweł Krupa, Universitas, vol. 1, Kraków 2023, pp. 815, vol. 2, Kraków 2024, pp. 559, vol. 3, Kraków 2024, pp. 796 (Andrii Portnov)..... 163